

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Баҳодуров Бехрӯз Файзуллоевич дар мавзӯи «Масъалаҳои навсозии ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсии Афғонистон дар солҳои 1933-1973» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих, аз рӯи ихтисоси 07.00.03 – Таърихи умумӣ. - Душанбе, 2021.

Мубрамияти мавзӯ. Ҷумҳурии исломии Афғонистон дар давраи мавриди таҳқиқ қароргирифта (1933-1973) бар асари таъсири омилҳои дохилию берунӣ бидуни баҳрабардорӣ аз имконоти мавҷуда натавониста, ки аз мароҳили мухталифи ислоҳоти бунёдии ҳамаи соҳаҳои фаъолияти инсонӣ: сиёсӣ иқтисодӣ ва илтимоию фарҳангӣ судёбии комил дошта бошад.

Дар Афғонистон ин муддат ҳамора рақобатҳои сиёсӣ низомӣ боиси эълони равандҳои мураккаб ва пуриштилоф шуда, ошӯбу қиёмҳои мусаллаҳона, табаддулотҳои давлатӣ ва инқилобҳо, ҷанги тӯлонии шаҳрвандӣ ва низоъҳои қавмӣ боиси заъфи низоми идорӣ ва судёбӣ аз ҳама гуна ислоҳоти соҳавӣ гардидаанд.

Ҳамин гуна, як навъ печидагӣ ва дарҳамрехтагӣ дар низоми навсозии ҳаёти сиёсӣ иҷтимоии Афғонистони солҳои 1933-1973 ба ҷашм меҳӯрад, ки таҳқиқи масоили ин навсозӣ мубрам буда, барои бозгӯи раванди таърихӣ ин кишвар дар мароҳили мавриди назар ва дар маълумӣ, таърихи кишварҳои шарқ аз аҳамият холӣ нест.

Мушкилоти Афғонистони муосир натавонанд масоили дохилии он, балки ба сифати ҳамсоякишвар ӯҳати суботи минтақа таъсиргуздор дар амни сарҳадии кишвари мо низ ба шумор меравад.

Навғонии илмӣ. Рисолаи диссертатсионӣ нахустин кори пажӯҳишӣ дар таърихнигорӣ муносири Тоҷикистон ҷиҳати таҳқиқи ҳамҷониба, муқоисавӣ-таърихӣ ва назариявӣ амалии мавзӯи навсозӣ ва ислоҳоти ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсии Афғонистон дар давраи ҳукмронии Муҳаммад Зоҳиршоҳ (1933–1973) аст.

Муҳаққиқ дар диссертатсия вазъи дохилӣ ва мавқеи дар сатҳи байналмилалӣ доштаи Афғонистонро дар солҳои 30-70-уми асри XX аз

лихози ба вучуд омадани зарурати татбики амалии сиёсати навсозӣ ва ислохот дар ҳар як давраи инкишофи таърихӣ ва мавзеъгирии доираҳои ҳукмрон ба равандҳои навсозӣ муайян карда, ҳамзамон, омилҳои дохилӣ ва берунии таъсиргузор ба вазъияти сиёсии Афғонистон дар нимаи дуввуми солҳои 40-умро ба риштаи таҳқиқ кашидааст.

Дар диссертатсия заминаҳои ташаккули низоми ҳокимияти олии қонунгузор (парламент) дар Афғонистон, хусусиятҳои вазъияти таърихӣ ва аҳаммияти фаъолияти Шӯрои миллии даъвати ҳафтум (1949–1951) таҳқиқ ёфта, нақши аҳзоб ва чараёнҳои мутараққӣ дар ҳаёти сиёсӣ дар охири солҳои 40-ум ва ибтидои солҳои 50-ум, бахусус дар ташаккули низоми ҳокимияти олии қонунгузор (парламент) дар Афғонистон бозгӯ шудааст.

Асосҳои методологии диссертатсия. Дар диссертатсия усулҳои умумиилмӣ (анализ, синтез, ҷамъбаст, хулосабарорӣ, истисно кардан) ва усулҳои хоси илмӣ (таърихӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-таърихӣ, иҷтимоӣ, мантиқӣ, системавӣ ва шарҳу тафсир ва ғ.) мавриди истифода қарор гирифта, истифодаи усули таърихӣ имкон додааст, ки воқеаҳои ҳар як марҳилаи таърихӣ аз нуқтаи назари давраи муайян баррасӣ ва арзёбӣ гардида, дурнамои рушди онҳо муайян карда шавад. Бар асоси усули муқоисавӣ-таърихӣ масъалаҳои дар диссертатсия гузошта шуда амик, ҳамачониба ва воқеъбинона таҳқиқ гардиданд. Бар асоси усулҳои хоси таърихӣ ҳадафи таҳқиқ – равандҳои навсозии ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсӣ дар шароити рушди низоми иҷтимоӣ, ҳамчун унсури асосӣ ва қувваи пешбарандаи он баррасӣ гарданд.

Аҳамияти илмӣ ва амалӣ. Қабл аз ҳама, таҳлилу хулосаҳо ва арзёбиҳои диссертатсия лӣҳати дарки амик ва воқеии равандҳои навсозии ҳаёти сиёсӣ, иқтисодию иҷтимоӣ ва фарҳангии Афғонистони муосир, моҳияти падидаҳои мураккаби геополитикӣ, минтақавӣ, этникӣ, мазҳабӣ, сабабҳои ноқомии сиёсати навсозӣ ва ғайра мусоидат намуда, имкон медиҳанд, ки нақши ниҳодҳои низоми давлатдорӣ, фаъолияти аҳзоби сиёсӣ ва созмонҳои ҷамъиятӣ ҳамчун ниҳодҳои ҷомеаи мутамаддини муосир,

таносуби арзишҳои муосири дунявӣ ва анъанавӣ дар таърихи Афғонистон дуруст дарк карда шаванд.

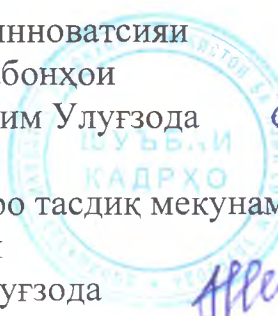
Зиёда аз ин, маводи диссертатсия метавонанд дар таҳияи барномаҳои дарозмуддати рушди соҳаҳои гуногуни ҳаёти иқтисодию иҷтимоӣ ва сиёсӣ фарҳангии Афғонистон мавриди истифода қарор гиранд.

Маводи диссертатсия метавонад дар раванди таълим дар мактабҳои олии хангоми омӯзиши фанҳои «Таърихи кишварҳои Осиё ва Африко», «Таърихи умумӣ», «Таърихи муосири Афғонистон», «Кишваршиносӣ» ва ғайра мавриди истифода қарор гиранд.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат буда, ҳаҷми умумии он 174 саҳифаро дар бар мегирад.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсия ба меъёрҳо ва талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таълифи автореферат ҷавобгӯ буда, муаллифи он шоистаи дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.03 – Таърихи умумӣ мебошад.

Номзади илмҳои таърих,
сардори раёсати илм ва инноватсияи
Донишкадаи давлатии забонҳои
Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода

Handwritten signature of Mirakzoda F. Yu.

Миракзода Ф. Ю.

Имзои Ф.Ю. Миракзодаро тасдиқ мекунам:
Мудири шуъбаи кадрҳои
ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода

Handwritten signature of Namuddinov Sh. M.

Наҷмуддинов Ш. М.

Нишонӣ: 734019, ш. Душанбе, кӯчаи Муҳаммадиев, 17/6.
Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода
Тел.: +992 372325000
Факс: +992 372325003
Сомона: www.ddzt.tj
E-mail: ddzt@ddzt.tj